

Prada, en el mentrestant

«El nostre país hauria de comptar amb una Universitat d'Estiu que fos l'aparador del millor del nostre àmbit acadèmic i que servís també per a la reflexió i la crítica»

Em va tocar cobrir com a periodista els actes de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), fa molts anys, quan l'independentisme sortia de la marginalitat i començava a fer-se un lloc al Parlament, quan les nacions sotmeses per l'imperi soviètic accedien a la sobirania plena, quan encara hi havia debats sobre si l'estelada havia de ser amb el triangle blau o amb l'estel vermell, etcètera. També vaig ser al liceu Renouvier de Prada com a professor i com a conferenciant. Vaig conèixer força bé el tarannà, les gràcies i les misèries de la gran trobada estival del catalanisme-independentisme, nascuda a l'escalf de Maig del 68. Allà hi vaig poder escoltar figures de gran prestigi (Josep Benet, per exemple) i també alguns venedors de ferralla ideològica. Hi vaig passar estones agradables i moments avorrits. Hi vaig trobar gent oberta i també alguns dogmàtics molt pesats. La darrera vegada que vaig ser-hi, per prendre part en una taula rodona, va ser l'agost del 2017.

Enguany, com toca, ens arriben declaracions de polítics, activistes i ex-càrrecs oficials que van passant per la UCE, en un pelegrinatge que té alguna cosa de ritual adreçat als més convençuts. Allí, a Prada, el clima es propicia a les grans paraules i a deixar-se anar, com han demostrat Laura Borràs i Quim Torra, que han criticat la taula de diàleg però no han explicat com ho farien perquè la via que ells proposen no sigui un fracàs. El peculiar discurs del president Torra, demanant la ?defensa de la República al carrer i el control del territori?, indica fins a quin punt algunes figures amb alta responsabilitat no han entès res del que ha passat.

Durant dècades, la UCE va ser l'espai del somni, de la utopia, del pensar fora dels marges. A l'ombra del Canigó, mentre Pujol governava Catalunya i Maragall reinventava Barcelona, els independentistes podien imaginar (dins unes aules propietat de l'Estat francès) les seves coses, i podien fer servir el terme Països Catalans com si fos una categoria política, per bé que tothom sabia que no ho era. L'independentisme, discretament, agafava posicions polítiques però encara no molestava ningú. Algunes patum del món sociovergent es deixava veure per Prada (n'hi havia que tenien complicitats amb els independentistes) i aguantava els retrets del jovent estelat (i dels veterans de la causa), al·lèrgic a la cosa pragmàtica i resignada (que subvencionava el festival sense cap problema, potser per mala consciència).

ERC, que havia decidit jugar a fer política, rebia les crítiques dels que no volien pujar al seu carro i propugnaven (amb poca traça) imitacions basques o nord-irlandeses. D'altra banda, a la UCE, de tant en tant, saltava la notícia: recordo perfectament quan el bisbe Deig va llançar la idea de crear una Conferència Episcopal Catalana i es van encendre totes les alarmes de l'espanyolisme catòlic. Va ser un dia de gran efervescència.

Em demano quin sentit té avui la UCE, en aquest període de post-procés, marcat per dues realitats: la Generalitat té un Govern independentista i la via a la secessió serà més llarga i complicada del que es va dir a partir del 2012. Quin és i quin hauria de ser el paper de la trobada de Prada en el mentrestant que vivim? L'any 1992, els independentistes no tenien cap poder i estaven lluny de tenir-ne. L'any 2021, els independentistes gestionen projectes públics i pressupostos que marquen la vida dels ciutadans i, de passada, influeixen en la governabilitat espanyola. Com viu la UCE aquesta transformació? L'any 1992, la independència era un ideal i, per tant, una abstracció sobre la qual es podien fer debats bizantins. L'any 2021, la independència és un projecte que té un suport ampli i ja s'ha confrontat amb la dura realitat punitiva de l'Estat espanyol.

Un prestigiós intel·lectual catalanista afirmava, fa més de tres dècades, que caldria

traslladar la UCE al sud, i celebrar-la en algun indret agradable de la Costa Brava o la costa Daurada, repensada des d'una mentalitat que no fos resistencial ni marginal, amb un esperit totalment nou. Si això era interessant llavors, avui està encara més clar. El nostre país hauria de comptar amb una Universitat d'Estiu que fos l'aparador del millor del nostre àmbit acadèmic i que servís també per a la reflexió i la crítica, tot defugint cotilles partidistes i peatges tàctics. Ens omplim la boca parlant de futur però tendim a ser presoners de les inèrcies del passat. Fer una nova UCE seria actuar amb total sentit d'Estat.